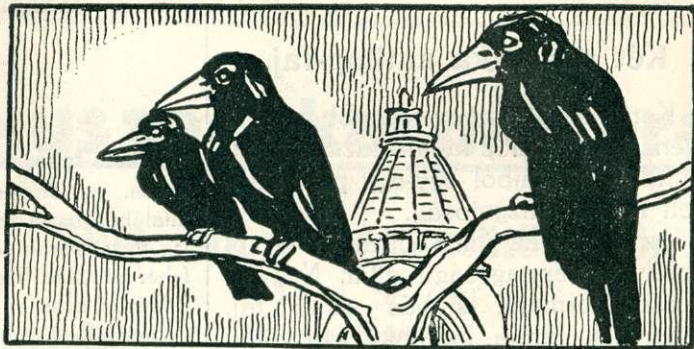

MI-ÚJSÁG AZ-ÁLLAT- KERTBEN?

BUDAPEST-SZÉKESFŐVÁROS-ÁLLAT-ÉS-NÖVÉNYKERTJÉNEK-KÖZLEMÉNYEI

Budapest, 1914.

I. évfolyam. 3. szám.

Kedd, július 7.

Egyes szám ára: 10 f

Dr. LENDL ADOLF és Dr. MÁRKUS JENŐ
közreműködésével szerkeszti:
RAITSITS EMIL

Megjelen május—szeptember hónapokban minden
kedden és pénteken, azontúl havonta legalább
egyszer. ❀ „A TERMÉSZET“ melléklapja

A MI SZIMFONIKUS ZENEKARUNK.

Második közlemény.

Wieschendorff Henrik 1865-ben, Lübeckben született. Első zenei oktatásban a lübecki városi színház tagjai részesítették, majd utóbb tanulmányait a lipcei konzervatóriumban folytatta és fejezte be. 1882-től kezdődően Oroszországban, Sveizban és Németországban, mint zenekari tag, különböző filharmónikus zenekaroknál volt alkalmazva, 1889-ben pedig Mahler Gusztáv a magyar királyi operaházhoz szerződött. 1897. óta az országos magyar királyi zeneakadémián a fagott tanfolyam rendes tanára. Budapesti szerződése óta nyaranta nevesebb szimfonikus zenekarok élén látjuk, kezdetben mint másod, az utóbbi időkben mint első karmestert. 1903-ban szervezi a budapesti Szent Lukácsfürdő nyári szimfonikus zenekarát, amelyet 5 éven át vezényelt. 1908-ban a travemundeit, 1911-ben pedig a kiewi fürdő zenekarok kar-

nagy tisztét töltötte be, 1912. óta pedig a mi szimfonikus zenekarunk első karmestere. Ebbeli minőségében

WIESCHENDORFF HENRIK, karmagy.

számtalan tanujelét adta zenei tudásának, széleskörű karnagyi rátermettségének.

Hennrichs Waltier, a boroszlói opera koncertmestere és zenekari vezetője 1874-ben Elberfeldben született. Már hat éves korában feltűnt hegedűjátékával és mint nyolc éves kis csodagyermek nagyobb körutat tett Hollandiában és Belgiumban. Utánna Japha mesternél tanult Kölnben, majd tanulmányainak befejezése után Hamburgban, Görliczben, Königsbergben, végül legutóbb Boroszlóban vállalt szerződést, mindenütt, mint az ottani szimfonikus zenekarok első hangversenymestere. Hennrichs művészi neve az ő sikeres hangversenykörutai révén zenei körökben elismert.

Ő a mi szimfonikus zenekarunknak is az első hangversenymestere. Ebbeli minőségében különben már nem ismeretlen a mi közönségünk előtt, mert 1912-ben hasonló minőségben szerepelt zenekarunkban.

De Souza Henrik 1891-ben, Amsterdamban született. Itt kezdette meg tizenhároméves korában zenei tanulmányait Mossel J. konzervatóriumi tanár vezetése alatt. Tanulmányainak befejezése után 1908-ban Párisba ment, ahol Casals Pablónál és Salmon Józsefnél tökéletesítette magát művészetében. 1910-ben Hollandiában művészi körutat tett, 1911 és 1912-ben az arnheimi szimfonikus zenekar, 1912-ben pedig a Coblenzi városi zenekarhoz szerződött mint szóló cellista. Ezt a tisztet tölti be a mi zenekarunkban is, amelynek hangversenyei keretében ismételtelen beigazolta jelentős művészi képességeit.

DE SOUZA HENRIK, gordonkaművész.

HENNRICHS WALTHER, hangversenymester.

Két pár ritka antilop-faj.

Kertünk állománya újabban két igen ritka antilop-fajjal gazdagodott. Mind a két fajból egy-egy párt szerzett be az igazgatóság.

Az egyik az impalla-antilop, amely közép nagyságú állat. Nagyon kecses formájú, sárgás színű faj, amelynek himje líraalakú szarvakat visel, sutája (nősténye) pedig szarv nélküli.

A másik faj a jávor-antilop. Ez akkora, mint egy jól megtermett ló. Az állat Afrikába való, épen úgy, mint az előbbi, de úgy a himje, mint a nősténye egyformán szarvakat visel. Ezt az igen drága fajt a budapesti állatkert a lipcsei állatkerttel szövetkezve szerezte be, hogy így olcsóbban jusson hozzá. Mind a két párat közvetlenül egy afrikai gyűjtőtől hozattuk.

Az impalla-antilop pár ára 1600 márka volt, a jávor-antilop párjéé 3000 márka. Mind a két faj ritkán kerül állatkereskedők révén piacra s ha mégis megtörténik, kétszeresre ugratják fel az árát. Így például a jávor-antilop kifejlődött ára rendszeresen 5000 márka.

Nagy feladatunk most abban van, hogy ezt a két fajt hozzászoktassuk a mi klímánkhoz s hogy megszeli- dítsük, hiszen az állatkerti életben a vadul viselkedő állatok sohasem kívánatosak. A pompás állatokat egyébként a zsiráfház mellett lévő antilop-udvaron lehet megtekinteni.

Itt jegyezzük meg, hogy az antilopok általában nehezen szelidülnek meg. Sokszor veszekszenek és verekednek, kergetik egymást, úgy, hogy ilyenkor megszokott történni, hogy egyik-másik szerencsétlenül jár. A leggyakoribb az, hogy eltörik vékony lábaikat. Így például a mi régi kardszarvú antilopunk, mely még a régi állatkertből maradt ránk, csak három lábú. A negyediket eltörte, úgy, hogy amputálni kellett. Időnkint erre a csonka lábára falábat kötünk, hogy könnyebben járhasson. De azt tapasztaljuk, hogy ha állandóan használja, akkor kisebesedik, noha a faláb felső része alaposan ki van párnázva. Ezért időnkint használja csak a falábat.

Egy másik kardszarvú antilopunk is van, amely töröttlábú. Egyszer akkorát ugrott, hogy a kerítéshez vágódott s itt eltörte a lábát. Ez az antilop azonban jobban járt, mert gipszkötésben egészen összeforrta az eltört csont.

HIREK

Fekete-fehér rókák. A legészakibb vidékeken, az örökös hómezőkön élő állatok általában tiszta fehérek. Ott, ahol a hó és a jég még nyáron sem olvad el, meg is tartják fehér színüket. Ilyenek például a jegesmedvék. Ellenben azok az állatok, amelyek olyan zónában élnek, ahol nyáron a hó legalább részben elolvad, ott a nyári hónapokban színüket változtatják az állatok. Szürke vagy barna lesz a szőrük, aszerint, hogy milyen a kiemelkedő föld színe. Ilyen színváltozáson mennek keresztül a jegesrókák és a hófajdok. Különösen a jegesróka szokott sötétszínű lenni. Ilyen színváltozásban lévő jegesrókákat láthatunk most az állatkertben, a norvég ház előtt lévő udvarban. A tavasszal Finnországból hozattunk két pár jegesrókát, amelyek — mellesleg megjegyezve — a legnagyobb ritkaságok s a legtöbb állatkertben nem is láthatók. Ezek a jegesrókák most változtatják a színüket. Részben még fehérek, de már részben sötétszínűek. A fekete-fehér rókáknak sok nézőjük akad.

Talált tárgyak és bérletjegyek. Az állatkert irodahelyiségében már nagyon felszaporodott a talált tárgyak száma, amelyek között a legtöbb az elveszített bérletjegy. De a talált tárgyak között vannak értékesebb ékszerek is. A tárgyak tulajdonosai kellő igazolás után bármikor átvehetik jogos tulajdonaikat.

Szabad fotográfálni. A főváros tanácsa legutóbb határozatot hozott, melynek értelmében az állatkert igazgatósága ad fotográfálási engedélyt, de csak olyanoknak, akik kötelezik magukat, hogy a fényképeket üzleti célokra nem sokszoroztják s akiket az igazgatóság egyébként is megbízhatóknak talál. Az engedélyért, melyet az irodában adnak meg, egy korona díjat kell fizetni.

Mérgekigyók. Az állatkerti bizottság annak idején azt határozta, hogy semmiféle mérges kigyófajt ne mutassunk be elevenen a terrariumban. Minthogy azonban a közönség érdeklődése gyakran épen a mérges fajokat keresi, azért szép szpirituspreparátumok alakjában állítottuk ki a hazai viperafajokat az akvárium előcsarnokában. A terrariumban látható élő kigyók kivétel nélkül nem mérgesek.

Vojnich Oszkár könyve. Vojnich Oszkár, a tragikus véget ért magyar világotudós, aki állatkertünket nagyon szerette és ha Budapesten tartózkodott, gyakori vendégünk volt, utolsó idejében szíves rokonérzéssel gondolt reánk és könyvtárunk részére megküldte szép útleírásait ajándékkul. Olvasóink bizonyára sűrűn fogják használni a szépen illusztrált köteteket, amelyeket most a könyvtárunkba osztottunk be.

Gyerekek kísérők nélkül. Az a nagy gyermekereg, amely állatkertünket, mint a székesfőváros egyik legszebb üdülőhelyét, nap-nap után úgy a délelőtti, mint a délutáni órákban látogatja, estefelé, ha már elérkezett

a vacsora ideje és sötétedik, érthetően eltűnik a kertből, hogy hazatérjen mindegyik a szülői házba. Csak néhány fiú és leányka elmaradozik néha még az előrehaladottabb időben is a kert területén. Az állatkert igazgatósága azonban nem tartja helyénvalónak, ha 14—15 éven aluliak magukban, felnőttek társasága vagy felügyelete nélkül járkálnak, különösen az elhagyatottabb úton s ezért elrendelte, hogy az állatkert őrei este 8 óra után felszólítsák az ilyen gyermekeket, hogy hagyják el a kertet és térjenek haza. — Egyúttal kérjük az illetők szüleit, hogy ne küldjék gyermekeiket késő esti órában felnőtt kísérő nélkül az állatkertbe, mert a kapusok a magában érkező gyermekeket este 8 óra után nem eresztik be.

Új hidegvérű állatok.

A terrarium hidegvérű lakói az utolsó időben számos új fajjal gyarapodtak, amelyek közül megemlíthük az indiai óriás kígyót (*Python reticulatus*), az afrikai óriás kígyót (*Boa constrictor*), az északamerikai ökbékát és az óriás aligatorteknőt (*Chelydra serpentina*).

Az akváriumban is gyakran látunk újdonságokat. Az itt keltetett kis pisztrángok napról-napra szemmel láthatóan nőnek. Az egyik csapó sügér sok ezer petét rakott; a cápa-tojások száma ismét nagyobbodott.

A japáni óriás szalamandra eleven halacskákat eszik; hosszabb ideig nem tudtunk neki közönséges apró halakat szerezni, hát ideiglenesen aranyhalacskákkal láttuk el; ezeket annyira megkedvelte, hogy most már nem is akar közönséges édesvízi kis halakat enni, csak az aranyhalakat fogadja el eleségül.

A kiadásért felelős: RAITSITS EMIL

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. Márta. Elismerő sorait köszönjük. A kérdéses dologra mindenesetre figyelemmel leszünk.

A. István. Az állatkert igazgatósága kivétel nélkül válaszol a hozzá érkezett levelekre. Persze egy feltétel mellett: ha teljes névalávalással érkeznek.

K. Jenő. Hosszabb cikkek közlésére nekünk nincs helyünk. Küldje be egyenesen „A Természet” szerkesztőségébe. Ha csakugyan jó, le fogják közölni.

Az állatkerti szimfonikus zenekar műsora

1914. július 7-én, kedden:

D. u. 5—7-ig

1. <i>Fucik</i> :	Teddy induló
2. <i>Bach</i> :	Hamlet — Nyitány
3. <i>Massenet</i> :	Manon — Gavotte
4. <i>Fetrás</i> :	Emlékezés Straussra — Egyveleg
5. <i>Humperdinck</i> :	Jancsi és Juliska — Előjáték
6. <i>Waldteufel</i> :	A korcsolyázók — Keringő
7. <i>Donizetti</i> :	Lammermoori Lucia — Ábránd
8. <i>Strauss</i> :	Denevér — Ábránd

Este 1/29—1/212-ig

KLASSZIKUS-ESTÉLY

1. <i>Mendelssohn</i> :	Szentivánéji álom — Nyitány
2. <i>Dvorák</i> :	8-ik szláv tánc
3. <i>Smetana</i> :	Az eladott menyasszony — Nyitány
4. <i>Bizet</i> :	La Patrie — Nyitány
5. <i>Berlioz</i> :	Faust elkárhozása —
a) Lidérc tánc
b) Szilfidek tánca
c) Magyar induló
6. <i>Rimsky-Korzakov</i> :	Schehérazade — Szimfoniai költemény IV. tétele
7. <i>Wagner</i> :	Tannhäuser — Nyitány
8. <i>Wagner</i> :	Tristan és Isolde — Előjáték
9. <i>Wagner</i> :	A nürnbergi mesterdalnokok — Előjáték

Karnagy: REINER FRIGYES, szász kir. udv. karmester.

1914. július 8-án, szerdán:

D. u. 5—7-ig

1. <i>Lehár</i> :	Előre — Induló
2. <i>Glinka</i> :	Ruslan és Ludmilla — Nyitány
3. <i>Gillet</i> :	Au Village — Gavotte
4. <i>Donizetti</i> :	La Favorite — Ábránd
5. <i>Suppé</i> :	Öröm nyitány
6. <i>Oberthür</i> :	Virgo Mária
7. <i>Strauss</i> :	Ó szép május — Keringő
8. <i>Gilbert</i> :	Ártatlan Zsuzsi — Egyveleg

Este 1/29—1/212-ig

MODERN-ESTÉLY

1. <i>Strauss</i> :	Orosz induló
2. <i>Massenet</i> :	Phädra — Nyitány
3. <i>Bizet</i> :	Djamileh — Egyiptomi tánc
4. <i>Mascagni</i> :	Parasztbecsület — Nagy ábránd
5. <i>Wagner</i> :	Egy Faust nyitány
6. <i>Tschaikowsky</i> :	Csipkerózsika — Panorámajelenet és keringő
7. <i>Gounod</i> :	Hymnus Szt. Ceciliához
Zenekarkisérettel hegedűn előadja <i>Henrichs</i>
<i>Walther</i> , a boroszlói városi színház első hangversenymestere
8. <i>Saint-Saens</i> :	Sámson és Delila — Nagy ábránd
9. <i>Thomas</i> :	Raymond — Nyitány
10. <i>Puccini</i> :	Tosca — Fantázia
11. <i>Ponchielli</i> :	Gioconda — Balletzene

Karnagy: WIESCHENDORFF HENRIK tanár,
a m. kir. Operaház tagja.

1914. július 9-én, csütörtökön:

D. u. 5—7-ig

1. <i>Sousa</i> :	Amerikai induló
2. <i>Adam</i> :	Yvetot király — Nyitány
3. <i>Lehár</i> :	Luxemburg grófja — Keringő
4. <i>Massenet</i> :	Manon — Ábránd
5. <i>Smetana</i> :	Libussa — Nyitány
6. <i>Strauss</i> :	Egy szív egy lélek — Mazurka
7. <i>Fetrás</i> :	Dallamparádé — Egyveleg
8. <i>Jessel</i> :	A városi őrség felvonulása — Jellemkép

Este 1/29—1/212-ig

NÉPSZERŰ-ESTÉLY

1. <i>Wieschendorff</i> :	Ünnepi induló
2. <i>Beethoven</i> :	Egmont nyitány
3. a) <i>Mascagni</i> :	A Rantzauk — Intermezzo
b) <i>Blon</i> :	Virágsuttogás — Intermezzo
4. <i>Goldmark</i> :	A házi tücsök — Ábránd
5. <i>Maillard</i> :	A remete csengettyűje — Nyitány
6. <i>Gounod</i> :	Phillemon és Baucis — Közzene és a bachansnők tánca
7. <i>Waldteufel</i> :	Espana — Keringő
8. <i>Wagner</i> :	A walkür — Ábránd
9. <i>Strauss</i> :	A denevér — Nyitány
10. <i>Braga</i> :	Angyalok dala — Szerenád
11. <i>Ochs</i> :	Német népdal humoreszk
12. <i>Cairanné</i> :	Les petit Ponnys — Galopp

Karnagy: WIESCHENDORFF HENRIK tanár,
a m. kir. Operaház tagja.

Reiner Frigyes

szász királyi udvari karmester

klasszikus estélyei

1914. július 7-én, kedden és
10-én, pénteken

Dezséri

Bachó István

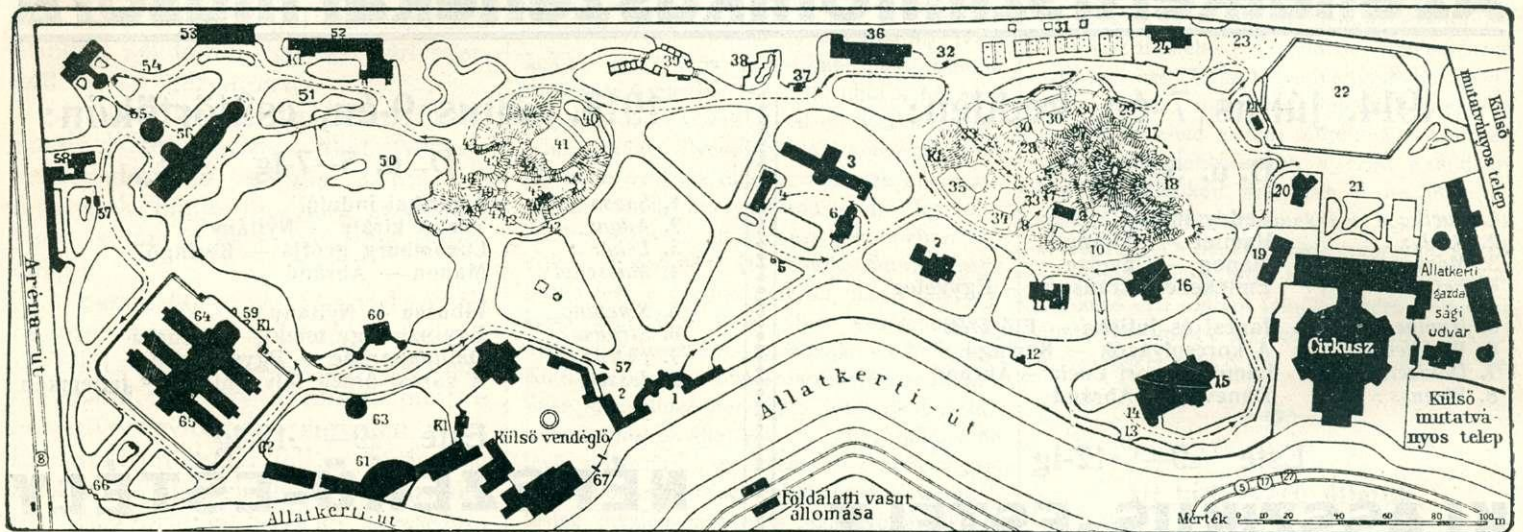
az egyiptomi khedive udv. karnagyának

első népszerű estélye

1914. július 11-én, szombaton

A SZÉKESFŐVÁROSI ÁLLATKERT HELYSZINRAJZA

JELMAGYARÁZAT:

Az állatkertbe vezető villamosok számai: 5, 15, 17, 21, 23, 25, 27, 37, 73, 75. közötti, 8, 10, 12, 48. városi villamos vasút. — F. J. földalatti villamos vasút. Omnibusz. A térképen látható számok az útmutató szövegére utalnak. —> az útmutató leírásában követett útirány
Kl. = klozet.

1. Főkapu
2. Igazgatóság
3. Majmok
4. Rágcsálók
5. Mókusház
6. Erszényesek
7. Szarvasok
8. Juhok
9. Tejszarnok
10. Antilopok
11. Bölények
12. Cukorkaárusítás

13. Kapu
14. Néprajzi gyűjtemény
15. Vasfagbőrűek
16. Zsirafok
17. Turista-út
18. Vendéglő
19. Tevetélek
20. Disznófélek
21. Gyermekek játszóhelye
22. Sport-pálya

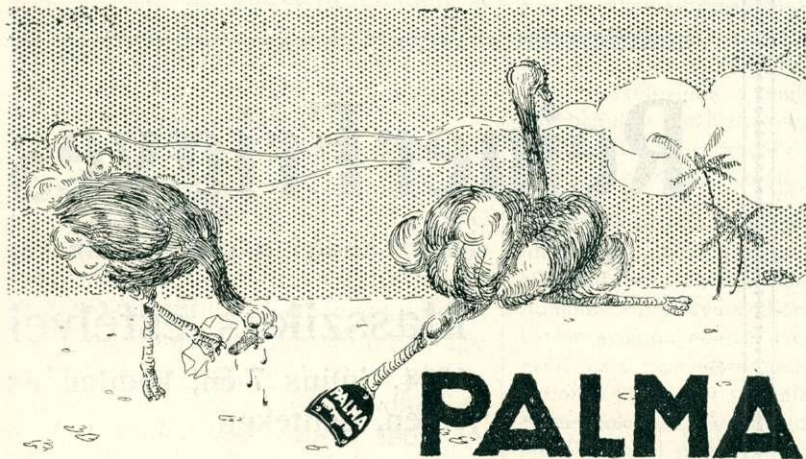
23. Lovagló és kocsikázó-pálya
24. Zebraistálló
- 25, 26, 27, 28. Kecsefélek
29. Kis medvék
30. Nagy medvék
31. Kutyák
32. Süteményárusítás
33. Átjáró az oroszlanházon át
34. Tigrisbarlang
35. Oroszlanbarlang

36. Kisragadozók
37. Hűsítő italok árusítása
38. Vidrátó
39. Várrom
40. Fókátó
41. Jegesmedvék
42. Turista-út
43. Rozsomák
44. Nyestfélek
45. Rénszarvasok
46. Norvég ház

47. Hófajdok
48. Alagút-átjáró
49. Bejárat a mozgótényképekhez
50. Uszómadarak
51. Gázlók, kacsák
52. Fácános
53. Sasok
54. Struccok
55. Kisebb tóparti madarak
56. Madarak háza

57. Dohányárusítás
58. Falusi gazdaság
59. Akvárium
60. Terrárium
61. Vendéglő (Spolarits és Maloschik)
62. Kávéház
63. Zenepavillon
64. Kávéházi terras
65. Palmaház bejárata
66. Aréna-úti kapu
67. Gundel-féle vendéglő

HIRDETÉSEK

Amerikai Cipő

Részvénytársaság

Budapest

IV., Kigyó-tér 1. szám (Királyi bérpalota); V., Dorottya-utca 5-7. szám (Hitelbankpalota); VII., Erzsébet-körút 42. szám.

ANTAL ÉS HOSZÚ

VII. KER., RÁKÓCZI-ÚT 18.

A FŐVÁROS LEGSZEBB
DIVATÁRÚHÁZA
MEGNYILT

